

michael morpurgo

Sir Gawain
și
Cavalerul Verde

Ilustrații de
Michael Foreman

Traducerea din limba engleză de
Alina Popescu

nemi

✻ LĂSAȚI GÂNDUL SĂ VĂ POARTE CU VEACURI ÎN URMĂ, PRIETENI,

nu până în vremea Greciei străvechi și a Troiei¹ asediate, nu până în timpul lui Romulus, Remus² și al Romei, ci în Britania părăsită de romani³, o Britanie învăluită în cețurile timpurii, mistice, ale celor mai frământate momente ale sale, când se străduia întruna să țină invadatorii la distanță și să

¹ Sau Ilium, legendara cetate din Asia Mică (ruinele ei au fost descoperite de arheologi pe teritoriul actualei provincii turcești Anatolia), unde s-a purtat Războiul Troian zugrăvit de Homer în poemul epic „Iliada”.

² Cei doi frați care, spune legenda, au întemeiat Roma în 753 d.H. Ei erau fiii preotesei Rhea Silvia și ai zeului Marte. Romulus a fost primul rege al Romei, după ce l-a ucis pe Remus într-o dispută privind locul viitorului oraș.

³ Trupele romane au părăsit definitiv provincia Britania (cucerită în 43 d.H.) în anul 410.

devină un loc în care oamenii să își poată duce traiul în pace, în siguranță și în prosperitate. Regi au fost mulți – veneau și plecau. Invadatori și cuceritori, tot pe-atâta. Și-n vreme ce bătăliile se purtau cu sălbăcie în tot locul, domneau în țară multă jale și durere și o foamete cumplită.

Apoi, cum spune legenda – iar dacă ea e mai aproape de basm sau mai aproape de istorie, rămâne să judecați voi –, a venit un rege care avea, în sfârșit, să scoată poporul Britaniei din întunericul suferinței la lumina soarelui. Numele său era Arthur¹.

Nicicând nu se mai văzuse un rege mai viteaz, mai nobil. Salvat la naștere, ascuns bine, apoi smuls din obscuritate și ales de puterile vrăjitoarești ale lui Merlin să fie Mare Rege, el a scos sabia din celebra

¹ Cărmuitor legendar, despre care istoriile și romanele cavaleresti medievale spun că a condus rezistența britană împotriva invaziilor saxone din veacurile al V-lea și al VI-lea. Arthur este prezentat în aceste opere literare ca idealul cavaleresc absolut, atât pe timp de război, cât și în vreme de pace.

stâncă¹ și, nu mult după aceea, a strâns în juru-i, la Camelot², pe toți acei mari cavaleri care iubeau faptele bune, care izgoneau de la sine toată lăcomia și mândria, pe cei mai buni și mai aprigi cavaleri al regatului, care luptau pentru dreptate și pentru bunăstarea oamenilor și a țării. Le cunoașteți numele tot atât de bine ca și mine, din poveștile care au străbătut veacurile până la noi: Sir Lancelot, Sir Percival, Sir Galahad, Sir Tristram³ – zeci de nume, prea multe să le înșirăm aci, între care și cel al lui Sir Gawain, firește, care era nepotul Marelui Rege.

¹ Potrivit legendelor, Arthur era fiul ilegitim al unui alt rege legendar al Britaniei, Uther Pendragon, și al doamnei Igraine. Crescut în taină de Sir Ector, departe de Curte, el este educat și pregătit de vrăjitorul Merlin să urce pe tronul tatălui său. Arthur devine rege după ce scoate dintr-o stâncă o sabie cu puteri magice, numită Excalibur.

² Legendara cetate unde își avea curtea regele Arthur.

³ O parte din cavalerii Mesei Rotunde, legendara frăție întemeiată de Arthur, care, în funcție de surse, cuprindea între 12 și 150 de membri. Forma rotundă a mesei la care se strângeau simboliza egalitatea tuturor membrilor săi.

Povestea mea este despre Gawain. Dintre toate poveștile care s-au spus pe seama cavalerilor Mesei Rotunde, a lui e cea mai miraculoasă și cea pe care mi-e cel mai drag s-o istorisesc. Căci, așa cum veți vedea îndată, Gawain era pe cât de cinstit și de credincios se cuvine să fie un cavaler al Mesei Rotunde, pe atât de mărinimos, viteaz și curtenitor era oricare altul, și mai puternic în bătălie ca oricine, afară de Lancelot. Însă Gawain mai era și încăpățânat și cam înfumurat; și, cum va arăta povestea de față, uneori nu într-atât de cinstit sau de credincios pe cât și-ar fi dorit el – ca mulți dintre noi, cred.

Să depănăm, aşadar, povestea noastră – povestea lui Sir Gawain și a Cavalerului Verde.

ERA CRĂCIUN LA CAMELOT,

acel moment al anului în care toți cavalerii regelui Arthur se adunau să prăznuiască nașterea Domnului și a Mântuitorului lor, Iisus Hristos. Preț de cincisprezece zile vesele, după sfânta slujbă de dimineață, se țineau lanț petrecerile, dansul și muzica, vânătorile și întrecerile cavaleriești numite turniruri. Acestea din urmă erau distracția favorită, cavalerii străduindu-se să-l doboare din șa pe marele Sir Lancelot – și reușind, firește, doar arareori. Și toate acestea aveau loc în joacă, în spirit de bună tovărășie, cavalerii bucurându-se că sunt iarăși laolaltă, în acele zile binecuvântate. Peste an, acești

nobili seniori erau foarte adesea despărțiți unii de alții – și de doamnele lor –, misiuni primejdioase purtându-i de-a lungul și de-a latul regatului. Iată de ce Crăciunul era un prilej de a-și reînnoi afecțiunea și prietenia, un prilej de a-și sărbători, alături de tânărul lor rege, toate victoriile, ca și mărețul, nobilul lor ideal – acela de-a aduce pacea în țară și de-a face din ea un rai nemaivăzut vreodată în Britania și, la drept vorbind, în niciun alt ținut din lume.

În ajun de Anul Nou, odată isprăvită slujba de seară din capelă, după ce s-au făcut și s-au primit daruri bogate, regele Arthur și regina sa Guinevere s-au arătat, în sfârșit, în marea sală unde toți nobilii seniori și doamnele așteptau să cineze. Cum, firește, ospățul nu putea începe fără ei, vă închipuiți cu ce urale – până la grinzile din tavan – au fost întâmpinați. Frumusețea lui Guinevere nu strălucise nicicând atât de tare ca în seara aceea, smulgând strigăte de admirație

din partea tuturor oaspeților, cavaleri și doamne deopotrivă.

Cu Arthur de-o parte și cu Gawain de cealaltă, Guinevere luă loc la masa așezată pe un podium splendid, drapat tot în mătăsuri și bogat împodobit de jur împrejur cu cele mai fine tapiserii de Toulouse și de Turkistan. Apoi, în sunet de tobe și flaute, intrară slujitorii aducând bucatele pe niște tăvi mari de argint, încărcând mesele cu cărnuri fripte de clapon, vânat și porc, cu pește proaspăt copt în sare de mare, cu supe fierbinți și coșuri doldora de pâini cu coaja aspră. Era de ajuns cât să îndestulezi cinci mii de guri,

măcar că la masă nu erau decât cinci sute. În vreme ce slujitorii turnau vin și bere, umplând fiecare pocal până la buză, aromele ospățului așternut dinaintea oaspeților se ridicau în aerul greu, dar și la nările acestora, așa încât, cu pofta stârnită, tânjeau acum cu toții să înceapă. Dar Marele Rege și regina lui ședeau fără a se atinge de mâncăruri sau de băuturi. Cu toții știau că dacă ei nu încep, din respect, nu putea începe nimeni. Mai știau însă și pricina pentru care Arthur nu voia să dea începere ospățului.

În sala cea mare se așternu liniștea când regele se ridică în picioare.

– Cunoașteți obiceiul, zise el. Nu voi lua bucatură, nici vreo înghițitură de vin până ce nu mi se va istorisi o poveste nouă și tulburătoare, o aventură cu totul neobișnuită, o ispravă de arme nemaiauzită. Și pe deasupra, adevărată. Nu vreau să vă puneți pe născocit doar ca să mâncați odată – unii dintre voi sunt meșteri la scornit basme.

Râseră cu toții auzind asta, însă, privind în jur, se lămuriră că niciunul din ei nu avea vreo poveste de istorisit.

– Ce? strigă regele. Chiar nimeni? Ei bine, se vede treaba că va trebui să flămânzim. Mare păcat. Nu vi se pare ciudat că bucatele de care nu te poți atinge miros totdeauna nespus de îmbietor? Nu trebuie să fie neapărat o poveste, se înțelege. Poate fi și-o întâmplare nouă, vreun lucru nefiresc și de minune. Dacă nu-mi primesc povestea, ați face mai bine să nădăjduiți, ca și mine, că vreun străin ne va trece, din senin, pragul și ne va provoca față în față. Asta mi-ar ajunge ca să fiu mulțumit. Și ne-am putea înfrupta înainte să se răcească mâncarea.

Și cu asta, se așeză la loc.

Abia isprăvi regele de vorbit când, chiar în aceeași clipă, auziră cu toții un șuier neașteptat al vântului, un zdrăgănit de uși și ferestre ce tremurau și apoi, afară, bocănitul unor copite de cal pe dale de piatră. Ușile cele mari zburară în lături și în sala de ospete intră

călare un străin cum nu mai văzuse nimeni din cei de față până atunci. Întâi și-ntâi, era o namilă de om, întrecând cu două capete pe orice cavaler de acolo, însă nu deșirat și lung, nici vorbă, nu! Era lat în umeri cât trei oameni puși unul lângă altul, iar picioarele îi erau ca niște trunchiuri de copac. Cât despre brațe, se vedea că erau deopotrivă groase și puternice, Și încă asta nu era totul! Uriașul acesta era verde din creștet până în tălpi. Da, da, credeți-mă! Verde ca frunza fagului în toiul verii, când strălucește soarele. Și, când spun că omul era verde, nu vorbesc numai de straietele lui. Ci chiar de el însuși! La chip, verde. Măinile, verzi. Părul, care îi atârna pe umeri, tot verde. Numai ochii lui – grozăvia grozăviilor! – luceau roșii ca sângele și aruncau priviri crunte de sub sprâncenele groase și la fel de verzi ca tot restul. Oaspeții, rămași cu gura căscată, se holbau la el, la înălțimea de uriaș și la culoarea lui, dar și la încruntarea grozavă de pe chipul său, care băgase frica în toate inimile.